

Nr 51.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående bidrag till Stockholms stad för anskaffande av en isbrytare; given Stockholms slott den 14 januari 1913.

Under återopande av bilagda statsrådsprotokoll över sjöförsvarsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen

att, under de i statsrådsprotokollet angivna villkor, såsom bidrag till Stockholms stad för anskaffande av en för genombrytande av packis byggd isbrytare av storlek och beskaffenhet i övrigt, som av marinförvaltningen prövas vara för marinens behov tillfredsställande, bevilja ett anslag av 350,000 kronor samt därav på extra stat för år 1914 anvisa halva beloppet eller 175,000 kronor, att utgå med hälften eller 87,500 kronor från vardera av riksstatens femte och sjunde huvudtitlar, med rätt för Kungl. Maj:t att disponera nämnda belopp å 175,000 kronor redan under år 1913.

De till ärendet hörande handlingar skola riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förblifver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Jacob Larsson.

*Utdrag av protokollet över sjöförsvärsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 14 januari 1913.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern STAAFF,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve EHRENSVÄRD,
Statsråden PETERSSON,
SCHOTTE,
BERG,
BERGSTRÖM,
friherre ADELSSVÄRD,
PETRÉN,
STENSTRÖM,
LARSSON,
SANDSTRÖM.

Efter gemensam beredning inom sjöförsvärs- och finansdepartementen anförde chefen för sjöförsvärsdepartementet, statsrådet Larsson därefte.

Den 15 september 1910 väcktes inom Stockholms stadsfullmäktige motion med förslag om uppdrag åt stadens hamnstyrelse att infordra ritningar och kostnadsförslag å *en modärn isbrytare nr 2*, tillräckligt stark att forcera packis utanför inloppet till Stockholms skärgård. Över denna motion avgävos yttranden av stadens handels- och sjöfartsnämnd samt av hamnstyrelsen, varefter ärendet den 19 juli 1911 ånyo behandlades av stadsfullmäktige. Därvid väcktes motion med förslag, att stadsfullmäktige, innan beslut definitivt fattades, skulle träda i underhandling med Kungl. Maj:t för att utröna, om samverkan mellan staten och staden kunde uppnås i syfte att erhålla en för genombrytande av packis fullt effektiv isbrytare med fördelning av kostnaderna för

densammas anskaffning, drift och underhåll. Stadsfullmäktige uppdrogo i anledning härav åt hamnstyrelsen att utreda frågan, och anhöll på grund härav styrelsen i en den 27 november 1911 till chefen för sjöförsvarsdepartementet aflåten skrivelse om meddelande *dels* huruvida bemälda departementschef kunde finna skäl föreslå Kungl. Maj:t att deltaga i anskaffnings- och driftkostnader för en isbrytare nr 2, *dels* i så fall vilken typ borde väljas.

Genom remiss den 4 december 1911 anmodades marinförvaltningen och chefen för marinstaben att inkomma med gemensamt yttrande i anledning av denna framställning; och avgåvo dessa myndigheter efter samråd med inspektören av flottans övningar till sjöss den 2 mars 1912 sådant yttrande, däri anfördes:

- att behovet av starka och pålitliga isbrytare å ett kustområde, vars skärgårdar och hamnar under vissa årstider vore isbetäckta, vore påtagligt;
- att, då flera av flottans fartyg ägde större bredd och djupgående än den nuvarande isbrytaren i Stockholm, staten hade ett uppenbart intresse att en ny isbrytare av större typ än den nuvarande komme till stånd;
- att vid sådant förhållande det vore rimligt, det staten deltoge i anskaffningskostnaden samt bidroge till fartygets årliga driftkostnader;
- att en isbrytare av samma typ, som den år 1911 till Riga stad av Göteborgs nya verkstadsaktiebolag levererade isbrytaren »Peter der Grosse» vore den lämpligaste, med längd överallt 55,5 m., längd i vattenlinjen 52,0 m., största bredd 15,5 m., bredd i vattenlinjen 14,8 m., medeldjupgående 6,45 m., displacement 1,900 tons, ind. effekt: i förliga maskin 1,200 hkr och i akterliga maskin 2,500 hkr samt anskaffningskostnad 900,000 kronor, dock att fartyget borde förlängas till c:a 60,5 m., bredden ökas till c:a 17 m. och djupet ej överstiga 6,5 m.;
- att kostnaden för ett sålunda modifierat fartyg komplett med inventarier och reservdelar beräknades till 925,000 kronor;
- att, som hamnstyrelsen våren 1911, då den ingick till stadsfullmäktige med framställning om ny isbrytare, syntes härför hava avsett en summa av 600,000 kronor, staten borde bidraga med ungefär en tredjedel av här ovan angivna anskaffningskostnad, 925,000 kronor, dock icke med över 350,000 kronor, vilket belopp, med hänsyn till att handelsflottans intressen därvid i avsevärd mån bleve till-

godosedda, borde utgå av handels- och sjöfartsfonden med årliga bidrag under tre år;
att det nu utgående årliga bidraget från handels- och sjöfartsfonden för nuvarande isbrytarens drift av 12,000 kronor borde — därest föreslagna isbrytare komme till stånd — ökas med 18,000 kronor, samt
att staten såsom ersättning för bidragen borde äga rätt att under fredstid mot bestridande av kostnaden för förbrukade materialier under vintertid, såvitt öppenhållet av den för handelssjöfarten erforderliga rännen ej härigenom äfventyrades, disponera fartyget efter för varje gång med hamnstyrelsen träffad överenskommelse, varjämte huvudritningar till fartyget ävensom inkommande anbud å fartygets byggnad skulle meddelas marinförvaltningen.

Efter nådig remiss har kommerskollegium den 23 maj 1912 avgivit underdånigt utlåtande i ärendet och därvid tillika överlämnat av kollegium begärda yttranden från Kungl. Maj:ts befallningshavande i Stockholms län, Stockholms stads handels- och sjöfartsnämnd samt Stockholms handelskammare.

Kungl. Maj:ts befallningshavande har framhållit behovet av att den inom Stockholms skärgård använda isbrytarmaterielen bleve av bästa beskaffenhet och anser önskvärt, att det ifrågasatta samarbetet mellan staten och staden komme till stånd.

Stockholms stads handels- och sjöfartsnämnd har anfört, att en isbrytare av den typ, som hamnstyrelsen ursprungligen föreslagit (d. v. s. för en anskaffningskostnad av omkring 600,000 kronor), vore fullt tillräcklig för handelssjöfartens behov och mera lättnavigerad i de trånga farvattnen i Stockholms skärgård, särskilt vid löstaganget av fartyg, som fastnat i isen, än en större isbrytare av »Peter der Grosses» dimensioner. Då emellertid flottans intressen syntes påkalla byggandet av en isbrytare av den större typen, vilken även för handelssjöfartens behov ägde företräde däri, att den borde på kortare tid kunna utföra samma arbete som den mindre isbrytaren, ansåge nämnden så stora praktiska och ekonomiska skäl tala för denna större typ, att betänkligheterna måste vika; under förutsättning likvisst att de ökade kostnader, som den större typen komme att draga, bleve ersatta av statsverket. Nämnden har vidare framhållit, att fartyget borde vara färdigt senast till 1914 års iskampanj.

Stockholms handelskammare har framhållit, att det vore ett oavvisligt behov, att isbrytaren beställdes vid svenskt varv i så god tid, att den bleve färdig åtminstone till vintern 1913—1914. Anmärkningar, som framkommit om svårigheten att i skärgård manövrera ett större isbrytarfartyg, ansåge kammaren obefogade samt förordade, att ett isbrytar-

fartyg av den större typen med det snaraste anskaffades, under förutsättning att staten deltog i kostnaderna.

Kommerskollegium har för egen del anfört, att det givetvis vore av stor betydelse för landets handel och industri, att dess huvudstad hade en jämväl för stora handelsfartyg hela året tillgänglig hamn. Anskaffandet av ett avsevärt större och kraftigare isbrytarfartyg än det Stockholms stad för närvarande hade komme att möjliggöra detta även under stränga vintrar. Kollegium har därför tillstyrkt framställningen och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte av statsmedel anvisa *dels* såsom bidrag till anskaffande av ett isbrytarfartyg av den typ, marinförvaltningen och chefen för marininstaben föreslagit, ett belopp av högst 350,000 kronor att till Stockholms stad utbetalas med en tredjedel under tre år, *dels ock* ett anslag av 18,000 kronor att årligen utgå tills vidare under en tid av fem år, räknat från och med det år, vid vars början fartyget vore till användning i beredskap, under villkor att minst lika stort belopp av staden användes till kostnaderna för fartygets drift och underhåll, däri dock icke inberäknade ränta och amortering å stadens andel i kostnaden för fartygets anskaffande, att fartyget i fredstid finge användas för örlogsflottans räkning, såvitt öppenhållet av den för handelssjöfarten erforderliga rännan ej härigenom äventyrades, samt att staden verkställde isbrytningsarbeten såsom hittills i Mälarens segellieder.

Med avseende å den betydelse för sjöfarten på Stockholm, som det nya isbrytarfartyget komme att få, har kollegium ansett, att berörda bidrag till den årliga underhållskostnaden härför lämpligen borde bestridas av handels- och sjöfartsfonden. Däremot syntes det kunna ifrågasättas, huruvida det belopp 350,000 kronor, som betingades med särskild hänsyn till örlogsflottan, borde i sin helhet utgå ur nämnda fond eller delvis av andra statsmedel.

Den 6 maj 1912 hade emellertid *hamnstyrelsen*, som inhämtat innehållet i marinförvaltningens och chefens för marininstaben här ofvan omförmälda yttrande och av detsamma dragit den slutsatsen, att sjöförvarsdepartementet skulle intaga en för realiserandet av förslaget om en större isbrytare gynnsam ståndpunkt, ingått med en skrivelse till stadsfullmäktiges beredningsutskott, vari meddelades, att för undvikande av ytterligare tidsförlust styrelsen på basis av fem olika alternativa förslag infordrat ritningar och kostnadsanbud från vissa svenska verkstäder. Alternativen kunde egentligen sammanfattas till två olika typer, nämligen:

dels den stora packisbrytaren, typ »Peter der Grosse», modifierad enligt marinförvaltningens och chefens för marininstaben förslag, för

vilken det lägsta inkomna anbudet upptog 982,000 kronor och den årliga driftkostnaden beräknades till 72,995 kronor, (alternativ I),

dels ock den mindre skärgårdsisbrytaren af mindre dimensioner än nyssnämnda, men mer än dubbelt så stark som Stockholms nuvarande isbrytare, med lägsta anbud å 650,000 kronor och årliga driftkostnaden beräknad till 52,245 kronor, (alternativ II).

Hamnstyrelsen ansåge behovet av en isbrytare n:r 2 oavvisligt, men att ett fartyg af alternativ II vore fullt tillräckligt för handelssjöfarten till och från Stockholm vintertiden och att, ur Stockholms stads enskilda intressen, ingen anledning föreläge att gå utöver detta alternativ. Då emellertid alternativ I innebure övervägande fördelar ur statsekonomisk synpunkt, ställde sig hamnstyrelsen icke avvisande mot byggandet av den större packisbrytaren, under oavvisligt villkor att staten betäckte merkostnaden för anskaffning med 332,000 kronor samt deltog i den årliga merkostnaden med 20,750 kronor per år, varjämte isbrytaren skulle bliva stadens uteslutande egendom och hamnstyrelsen äga obetingad förmånsrätt till dess begagnande i fredstid. Tidsfrågan vore av agörande betydelse, varför hamnstyrelsen ansåge, att frågan om byggandet av packisbrytaren enligt alternativ I borde förfalla, om ärendet skulle fördröjas i avvaktan på eventuella ytterligare utredningar eller underhandlingar med statsverket, och stadsfullmäktige i stället då besluta sig för alternativ II.

Genom nådig remiss den 19 juni 1912 hava *marinförvaltningen* och *chefen för marinstab*en anbefallts att gemensamt avgiva vidare utredning och yttrande rörande nyttan och behovet för marinen av en isbrytare av den här ovan förordade större typen; och hava med anledning härav bemälda myndigheter, efter samråd med inspektören av flottans övningar till sjöss, i underdånig skrivelse den 23 augusti 1912, efter en redogörelse för frågans utveckling, vidare anfört huvudsakligen följande.

De omständigheter som för marinen framkallade behovet af en ny isbrytare i Stockholm av packisbrytartyp, vore följande:

isförhållandena i Stockholms skärgård med angränsande delar av Ålands hav och Öregrunds skärgårdar, flottans strategiska användande, den nuvarande bristen på isbrytare samt örlogsfartygens egen oförmåga att bryta is.

Isförhållandena i Stockholms skärgård vore i allmänhet ej svårare än att den nuvarande isbrytaren förmådde hålla en ränna öppen. Där-
emot kunde i enstaka fall packis av svårare beskaffenhet lägga sig vid de yttersta skären, detta särskilt utanför Söderarm och Sandhamn.

Inom Singö och Gräsö skärgård vore isförhållandena tämligen drägliga söderifrån intill Öregrund, men bleve i Öregrundsgrepen av svårare beskaffenhet. Öster om Gräsön samlades ofta svåra packismassor, om också isförhållandena ej vore av så besvärande art som mitt emot inom åländska och finska skärgårdspartierna. En i kärnis bruten ränna hölle sig i allmänhet öppen längre eller kortare tid, beroende på temperaturen, medan packisrännan genast ginge ihop. Gällde det sålunda operationer på olika håll, vore det tydligt, att *en* isbrytare, särskilt om denna vore av skärgårdstyp, förmådde föga uträtta.

För upprätthållandet av svenska flottans rörelsefrihet vore det erforderligt, att svenska fartyg även vintertiden kunde komma till och från Singö- och Öregrunds skärgårdar samt till Ålands hav.

Härför krävdes emellertid en starkare isbrytare än den Stockholms stad för närvarande ägde. Denna isbrytare vore för övrigt den enda egentliga isbrytare, som funnes på svenska ostkusten, ett förhållande, som måste anses innebära avsevärda olägenheter.

Örlogsfartygen själva vore föga lämpade att bryta is. Torpedkryssare, jagare och torpedbåtar vore härifrån fullkomligt uteslutna, och, hvad pansarbåtarna beträffade, vore deras stävform icke lämpad för brytning, hvartill komme, att isens hårda pressning mot fartygs- sidan kunde åstadkomma farligt tryck i vattenlinjen vid de ställen för- över, där gördelpansaret böjde inåt fartyget och föröver fortsattes av vanlig plåt. Vidare borde härvid tagas i beaktande den omständig- heten, att flera av flottans nuvarande fartyg hade större bredd och djupgående än den nuvarande isbrytaren.

Av det sagda framginge, att flottan hade stort intresse av att en ny, större isbrytare tillkomme i Stockholm och att sålunda staten borde, såsom förut blivit föreslaget, samverka med Stockholms stad vid anskaffande och underhåll av en ny isbrytare.

Den del av anskaffningskostnaden, varmed staten enligt hamn- styrelsens senaste förslag den 6 maj 1912 borde bidraga, eller 332,000 kronor, hölle sig inom den summa, som marinförvaltningen och chefen för marininstaben förutsatt i sitt förenämnda yttrande den 2 mars 1912. Ökningen av det årliga bidraget till omkostnader angåves av hamn- styrelsen till 20,750 kronor och överskrede sålunda något den ökning med 18,000 kronor i nuvarande statsbidrag, hvilken föreslagits i sist- berörda skrivelse. Det syntes även, som om staten skulle kunna ut- sträcka sitt årliga bidrag med utöver nu utgående belopp, 12,000 kronor, ytterligare högst 21,000 kronor.

Marinförvaltningen och chefen för marinstaben hava sålunda hemställt,

dels att Kungl. Maj:t täcktes av statsmedel anvisa såsom bidrag till anskaffande av ett isbrytarfartyg av den typ, som i hamnstyrelsens skrivelse den 6 maj 1912 betecknats med alt. I, ett belopp av högst 350,000 kronor, att till Stockholms stad utbetalas med hälften under hvar och ett av två år;

dels att det årliga bidraget från handels- och sjöfartsfonden till Stockholms stad måtte tillsvidare höjas från nuvarande 12,000 kronor med högst 21,000 kronor till högst 33,000 kronor, att utgå från och med det år, vid vars början fartyget vore färdigt till användning, och under villkor att minst lika stort belopp av staden användes till kostnaderna för fartygets drift och underhåll, vari dock ej borde inräknas ränta och amortering å stadens andel i kostnaden för fartygets anskaffande;

dels ock att, såsom ersättning åt staten för bidragen till anskaffningskostnad och årlig driftkostnad, fartyget, som syntes bära bliva stadens uteslutande egendom, finge av staten i fredstid — under vintertid dock endast såvidt ej öppenhallandet av för handelssjöfarten erforderlig rädda härigenom äventyrades — mot bestridande av kostnaden för förbrukade materialier disponeras, efter för varje gång mellan sjöförsvarsdepartementet och hamnstyrelsen träffad överenskommelse.

Ävenså borde fordras, att staden liksom hitintills verkställde isbrytningsarbeten i Mälarens segelleder samt att huvudritningar till fartyget ävensom inkommande anbud å fartygets byggnad meddelades marinförvaltningen.

Efter tidpunkten för avlåtande av ovannämnda utlåtande av den 23 augusti 1912 har marinförvaltningen från hamnstyrelsen mottagit tre skrivelser i berörda fråga, dagtecknade den 22 oktober, den 18 november och den 9 december, allt år 1912, i syfte att bereda ämbetsverket tillfälle att snarast möjligt avgiva den framställning till Kungl. Maj:t, som kunde av i skrivelserna omförmälda förändrade förhållanden påkallas; och har marinförvaltningen i anledning härav med skrivelse den 24 december 1912 överlämnat avskrift av omförmälda skrivelser.

I skrivelsen den 22 oktober har *hamnstyrelsen* till en början erinrat därom att, då frågan den 28 juni 1912 förelåg till avgörande hos Stockholms stadsfullmäktige, dessa beslutit återremittera ärendet till hamnstyrelsen för fortsatta underhandlingar med Kungl. Maj:t, vars besked enligt vunna upplysningar icke kunde vara att förvänta förrän tidigast någon tid efter riksdagens början år 1913. Hamnstyrelsen har

vidare meddelat, att, sedan de anbud å en isbrytare, som skulle tillgodose både stadens och flottans behov förfallit, hamnstyrelsen ansett tiden vara inne att söka vinna kännedom om de kostnader en isbrytare af de ifrågasatta dimensionerna skulle komma att betinga vid den tidpunkt, då besked från Kungl. Maj:t kunde vara att i frågan tidigast förvänta. Av denna anledning hade hamnstyrelsen samtidigt från de verkstäder, som förut inkommit med anbud å en dylik isbrytare, infordrat dels approximativa prisuppgifter å sagda fartygsbyggnad till den 15 november 1912, dels ock definitiva anbud därå till den 20 januari 1913 med giltighetstid till utgången av mars månad sistnämnda år, i och för inhämtande af Riksdagens beslut i anledning av en utav Kungl. Maj:t eventuellt till riksdagen avlåten proposition i ämnet.

I skrifvelsen den 18 november har hamnstyrelsen tillkännagifvit, att approximativa kostnadsuppgifter inkommit till hamnstyrelsen; och har styrelsen hemställt, att marinförvaltningen ville taga del av dessa uppgifter, vilka tillsvidare borde förblifva konfidentiella och icke utlämnas av styrelsen.

Enligt vad marinförvaltningen meddelat i sin skrivelse den 24 december 1912 hade detta även skett på mellan marinförvaltningens chef och hamnstyrelsen överenskommet sätt och av dessa uppgifter framgått, att en isbrytare, som uppfyller de av marinförvaltningen och chefen för marinstaben angivna fordringar, icke syntes kunna erhållas till ett sådant pris, att ett belopp av 350,000 kronor är tillräckligt att bestrida omkring en tredjedel av hela anskaffningskostnaden för fartyget, ävensom att all tanke på att erhålla en ny isbrytare till vintern 1913—1914 måste uppgivas.

Slutligen har hamnstyrelsen i skrivelsen den 9 december framhållit vikten av att det statsbidrag, som marinförvaltningen och chefen för marinstaben föreslagit skola utgå till Stockholms stad för anskaffande av ett isbrytarfartyg höjdes, försåvitt ifrågasatt samverkan emellan Kungl. Maj:t och Stockholms stad i förenämnda syfte måtte kunna fullföljas. På det i alla händelser någon fara icke måtte uppstå, att den nya isbrytaren icke skulle kunna tagas i bruk vintern 1914—1915, funne hamnstyrelsen det därför nödvändigt, att behandlingen av frågan så påskyndades, att fartyget kunde beställas före utgången av mars månad 1913, och ämnade hamnstyrelsen därför, så snart de definitiva anbuden den 20 januari 1913 inkommit, hos beredningsutskottet hemställa, dels att stadsfullmäktige ville besluta att bevilja erforderliga medel till anskaffande antingen av den större isbrytaren, i händelse tillräck-

ligt statsbidrag till såväl anskaffning som drift beviljades, eller i motsatt fall av den mindre, som ansetts tillräcklig för handelssjöfartens behov, *dels ock* att ärendet måtte bliva föremål för så skyndsamt behandling, att stadsfullmäktiges beslut kunde fattas i god tid före utgången af nästkommande mars månad.

Hamnstyrelsen har därför anhållit, att marinförvaltningen ville utverka framställning till riksdagen om beviljande av *dels* ett anslag för en gång av 425,000 kronor eller det mindre belopp, som erfordrades för att statens bidrag till anskaffande för Stockholms stads räkning av ett isbrytarfartyg av den typ, som vid ärendets tidigare behandling befunnits ur flottans synpunkt tillfredsställande, skulle uppgå till en tredjedel av anskaffningskostnaden, *dels ock* 20,750 kronor att utgå årligen, efter det den nya isbrytaren tagits i bruk, såsom ersättning för de ökade årliga kostnaderna för fartygets drift, assurans och underhåll eller det mindre belopp, som motsvarade en tredjedel av stadens samtliga utgifter för sagda kostnaders bestridande; och har styrelsen slutligen anhållit, att behandlingen av detta ärende måtte så bedrivas, att riksdagens beslut kunde föreligga i god tid före utgången av nästkommande mars månad.

För egen del har *marinförvaltningen* i sin sist omförmälda skrivelse anfört, att, enär av hamnstyrelsens ovannämnda skrivelser och de från verkstäderna inkomna approximativa kostnadsuppgifterna framginge, att ett isbrytarfartyg av den typ, marinförvaltningen och chefen för marininstaben föreslagit, icke numera kunde erhållas för förut uppgiven kostnad och då det syntes marinförvaltningen skäligen, att staten bidroge med en tredjedel av anskaffningskostnaden, hemställde ämbetsverket, att det i marinförvaltningens och chefens för marininstaben skrivelse den 23 augusti 1912 begärda statsbidraget måtte höjas från högst 350,000 till högst 425,000 kronor eller det mindre belopp, som motsvarade en tredjedel av anskaffningskostnaden, under i övrigt i nyssnämnda skrivelse angivna bestämmelser och villkor, samt att ett årligt bidrag för fartygets drift, assurans och underhåll av 20,750 kronor eller det mindre belopp, som motsvarade en tredjedel av Stockholms stads samtliga utgifter för sagda kostnaders bestridande, måtte av statsmedel anvisas.

Chefen för
sjöförsvars-
departemen-
tet.

Av den i ärendet förebrakta utredningen torde framgå, att anskaffandet av ett isbrytarfartyg, tillräckligt kraftigt att kunna även under särskilt svåra isförhållanden betrygga öppen sjöförbindelse med huvudstaden, icke kan betraktas allenast såsom ett lokalt intresse för huvud-

staden, utan måste otvivelaktigt anses vara av stor betydelse för landet i dess helhet. Vad marinförvaltningen och chefen för marininstaben efter samråd med inspektören av flottans övningar till sjöss anfört i ovan omförmälda skrivelser den 2 mars och den 23 augusti 1912 synes mig tydligen ådagalägga, att det för flottan skulle vara synnerligen förmånligt att äga tillgång till ett dylikt kraftigt fartyg av packisbrytaretyp. Och sådan förmån torde icke stå att vinna på en för staten ekonomiskt gynnsammare väg än genom samverkan mellan staten och Stockholms stad, så som blivit från stadens sida ifrågasatt. Då vidare, såsom kommerskollegium framhållit, det givetvis är av stor betydelse för landets handel och industri, att dess huvudstad har en jämväl för stora handelsfartyg hela året om tillgänglig hamn, anser jag mig böra tillstyrka, att staten bidrager till anskaffandet av en för genombrytande av packis fullt effektiv isbrytare samt till årliga driften och underhållet av densamma. Vid övervägande av det belopp, hvarmed staten skäligen kan föräntas bidra till anskaffningen av ett dylikt fartyg, anser jag detta belopp icke böra beräknas högre än till 350,000 kronor, att till Stockholms stad utbetalas med hälften under vart och ett av två år. Anslag härför synes mig böra begäras hos riksdagen på extra stat och lika fördelas mellan femte och sjunde huvudtitlarna. Med hänsyn till angelägenheten därav att fartyget snarast möjligt kommer till utförande, anser jag hälften av anslaget böra få disponeras redan under innevarande år.

I fråga om driftkostnaden tillåter jag mig erinra, att staden redan för närvarande åtnjuter, för öppenhållande vintertiden av segelleden till Stockholm, ett årligt bidrag av 12,000 kronor från handels- och sjöfartsfönden, och anser jag nu ifrågasatt höjning av detta bidrag jämväl böra utgå från samma fond.

Såsom ersättning åt staten för ifrågavarande bidrag till anskaffningskostnad och årlig driftkostnad torde, på sätt marinförvaltningen och chefen för marininstaben hemställt, böra föreskrivas, att fartyget, som synes böra bliva stadens uteslutande egendom, må av staten i fredstid — under vintertid dock endast såvitt ej öppenhållandet av för handelssjöfarten erforderlig rädda härigenom äventyras — mot bestridande av kostnaden för förbrukade materialier disponeras, efter för varje gång mellan sjöförsvarsdepartementet och hamnstyrelsen träffad överenskommelse.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet friherre Adelswärd anförde härefter.

I likhet med chefen för sjöförsvarsdepartementet anser jag här föreligga ett sådant statsintresse, att ett bidrag från statens sida till

Chefen för
finansdeparte-
mentet.

ifrågavarande isbrytarfartyg måste anses väl motiverat. Beträffande beloppet av sådant bidrag till fartygets anskaffning instämmer jag även med chefen för sjöförsvarsdepartementet, och torde hälften av bidraget till anskaffningskostnaden böra anvisas att utgå under riksstatens sjunde huvudtitel. Med avseende å den betydelse för sjöfarten på Stockholm, som det nya fartyget kommer att få, har jag icke något att erinra mot att det av Stockholms hamnstyrelse i dess skrivelse den 9 december 1912 angivna bidraget till driftkostnaderna, högst 20,750 kronor, beviljas och i likhet med bidraget för den nuvarande isbrytaren kommer att utgå av handels- och sjöfartsfonden. Jag har fördenskull för avsikt, att, så framt förslag om bidrag av statsmedel till anskaffning av ifrågavarande isbrytare skulle vinna Kungl. Maj:ts och riksdagens bifall, där- efter i sinom tid hos Kungl. Maj:t göra framställning om beviljande från nämnda fond av dylikt årligt tillskott till driftkostnadernas bestridande.

Chefen för
sjöförsvars-
departemen-
tet.

Chefen för sjöförsvarsdepartementet anförde slutligen.

Åberopande vad sålunda i ärendet förekommit hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen, att, under de av mig här ovan angivna villkor, såsom bidrag till Stockholms stad för anskaffande av en för genombrytande av packis byggd isbrytare av storlek och beskaffenhet i övrigt, som av marinförvaltningen prövas vara för marinens behov tillfredsställande, bevilja ett anslag av 350,000 kronor samt därav på extra stat för år 1914 anvisa halva beloppet eller 175,000 kronor, att utgå med hälften eller 87,500 kronor från vardera av riksstatens femte och sjunde huvudtitlar, med rätt för Kungl. Maj:t att disponera nämnda belopp å 175,000 kronor redan under år 1913.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter bi-
trädde hemställan behagade Hans Maj:t Konungen
lämna bifall, och skulle proposition till riksdagen av-
låtas av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

R. Sundin.